

Onlangs verscheen er een nieuwe trainingsmethode op de Nederlandse markt, die zowel voor pleegouders als voor pleegzorgwerkers of groepsleiders tot meer inzicht in en begrip voor getraumatiseerde kinderen kan leiden. Voor ons een reden om bij Carina van Kregten en Leony Coppens langs te gaan, die de methode in Amerika vonden, vertaalden en nu de trainingen geven in Nederland.

WILLEMEN KRONENBERG

Zorgen voor getraumatiseerde kinderen

Beiden waren al geruime tijd beroepsmatig bezig met de zorg voor getraumatiseerde kinderen en hun opvoeders en zagen dat er veel kennis ontbrak bij ouders, pleegouders en professionele werkers. Een gemiste kans, omdat de kinderen daar uiteindelijk de dupe van zijn.

Dagelijkse werkelijkheid

In de training wordt stilgestaan bij soorten trauma's, begrijpen van de effecten van trauma's, creëren van een veilige omgeving, omgaan met gevoelens en gedrag, verbinding en herstel, pleitbezorger worden voor je kind en voor jezelf blijven zorgen. Steeds vindt een terugkoppeling plaats tussen de theorie en het getraumatiseerde kind uit de dagelijkse werkelijkheid van de cursist.

Samen zicht krijgen op de verschrikkelijke dingen die het kind zijn overkomen.

Veilige omgeving

Doel van de training is vanzelfsprekend dat herstel plaatsvindt bij het kind. Pleegouders zijn daar in het algemeen de belangrijkste spelers in. Als zij zorgen voor een veilige en begripvolle omgeving, kunnen de hersenen van het kind overschakelen van stress-stand naar de veilige modus, waardoor het kind zich weer kan ontwikkelen. Veel mensen herkennen dat getraumatiseerde kinderen op sommige gebieden achterlopen in hun ontwikkeling en dat ze dit, als de rust wedergekeerd is, aardig kunnen inhalen.

Wat weet ik niet?

In de training wordt onderscheid gemaakt tussen acuut, chronisch en complex trauma en verwaarlozing. Daar is de categorie 'Wat weet ik niet?' aan toegevoegd. Ook die laatste zal voor pleegouders een herkenbare categorie zijn, want nog steeds gebeurt het regelmatig dat ze nog niet de helft van het verhaal over het pleegkind te horen krijgen. Soms uit nalatigheid, maar soms ook uit privacy overwegingen. Missers van ouders horen bij de privacy van de ouders en niet bij die van het kind. Toch is het voor het kind van essentieel belang dat het trauma goed uitgezocht wordt. Daardoor kan de pleegouder of eventuele andere hulpverlener beter met het kind praten over wat er is gebeurd, beter begrijpen waarom een kind opeens zo heftig reageert op een situatie en mogelijk ook samen met het kind die situaties leren herkennen en voorspelbaar maken.

Het is dus zaak dat pleegouders goed naar het kind luisteren en kijken en dat ze samen zicht krijgen op de verschrikkelijke dingen die hem zijn overkomen. Als pleegouders wat meer weten over hoe kinderen reageren op de opgelopen trauma's, kunnen ze hen helpen hun eigen gedrag te leren begrijpen.

"Ik zie dat je in een hoekje wegkruipt en ik hoor je grommen als een leeuw. Volgens mij vind je het bezoek spannend en wil je hen afschrikken, klopt dat? Zal ik je helpen? Dan zeggen we samen goedendag."

helma

Helma heeft pleegkinderen. Een aantal daarvan zijn al volwassen. De perikelen in haar gezin en de gesprekken met andere pleegouders zijn haar inspiratiebron.

Voor jezelf zorgen

Omgaan met getraumatiseerde kinderen eist veel van ouders en pleegouders en het is dus zaak om goed voor jezelf te zorgen en een stukje eigen leven over te houden. Het kan zijn dat pleegouders een secundair trauma oplopen als gevolg van het trauma van het kind en de stress die het hierbij oploopt. Ook daar wordt in de training bij stilgestaan. Opeens begrijp je waarom oma, die zo lang voor je pleegkind heeft gezorgd, het niet meer kan en denkt dat het nooit meer goed komt met het kind.

Hulp, steun en begrip

Getraumatiseerde kinderen hebben alle hulp, steun en begrip nodig van hun opvoeders. Deze training lijkt een gat te vullen in het spectrum van steunmogelijkheden voor pleegouders. De trainingen zijn niet alleen zinvol voor ouders en pleegouders van een getraumatiseerd kind, maar ook voor werkers lijkt het een welkome aanvulling op hun kennis. Op dit moment wordt er ook gewerkt aan een cursus om trainers op te leiden. Eigenlijk hoort de kennis over trauma's in het basispakket van alle pleegzorgwerkers en pleegouders zouden de beginselen al in de Stapcursus moeten krijgen, zodat ze verder kunnen zoeken als het nodig is. Op dit moment lijkt deze training een leemte in de kennis van velen te vullen. <

Leony Coppens is onder andere orthopedagoog, klinisch psycholoog en cognitief gedragstherapeut en begeleidt en behandelt al meer dan 20 jaar kinderen en jeugdigen. Sinds 2006 is ze hoofd behandeling bij het Haags Kinder- en Jeugd Therapeuticum, Top Referent Traumacentrum, onderdeel van Zonnehuizen Kind & Jeugd en Onderwijs.

Carina van Kregten is psycholoog en cognitief gedragstherapeut en werkt al jaren in de verstandelijk gehandicaptenzorg. De laatste 10 jaar was ze verantwoordelijk voor het onderdeel van de Zonnehuizen Kind & Jeugd en Onderwijs.
www.zonnehuizen.nl

Leony Coppens en Carina van Kregten: Zorgen voor getraumatiseerde kinderen: een training voor opvoeders. Handboek voor trainers en handboek voor deelnemers. Uitgave Bohn, Stafleu, van Loghum, 2012.

Pleegkast

Mijn vriendin Carla, ook pleegmoeder, komt enthousiast naar me toe. "Morgen komt Sarif kennismaken." Ooit zei ze tegen de voogd van een van haar pleegkinderen: "Je mag me altijd bellen als er ergens nood is." Dat heeft hij natuurlijk ook gedaan. Het gaat om een tijdelijke plaatsing in een vakantie. Zonder een moment van aarzeling reageerde Carla: "Ja natuurlijk, laat maar komen!" Er wonen al vier pleegkinderen bij haar en haar man.

Ik ben samen met Carla enthousiast over dit avontuur. Hoe zal het gaan en hoe zullen de kinderen reageren? Als ik naar huis loop, merk ik dat ik wat humeurig ben. Deze ruimte kan ik zelf niet meer bieden, wat jammer... Het avontuur van een nieuwe kennismaking lukt mij ook.

Diezelfde avond brengt een vriend van ons een ouderwetse kast. De kast zal voor onbepaalde tijd onze kamer sieren. Jordi, een verlegen blonde jongen van vijftien, komt mee om de kast te sjouwen. De ouders van Jordi zijn gestorven. Hij woont nu twee weken bij onze vrienden en heeft zoveel mogelijk spullen daarheen verhuisd. De kast paste echter niet meer in hun huis, ook niet op het piepkleine kamertje van Jordi. Die kast komt uit het huis van zijn moeder en hij kan er geen afscheid van nemen. Als hij later zelfstandig gaat wonen, wil hij die kast zo graag meenemen.

Zonder aarzelen bieden wij aan om de kast zolang in ons huis te plaatsen. "Laat maar komen!" Daar staat hij dan: onze 'pleegkast'. Hiervoor hebben wij wel nog ruimte. <